

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keeverberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 januari 1881

beleidsaspecten

**en het kwaad,
dat ploegde
voort**

VELE LEDEN lieten ons weten verontrust te zijn over de inhoud van een artikel in de Telegraaf van 12 januari j.l., getiteld:

Met medeweten van de autoriteiten. Cursus onbevoegd uitoefenen geneeskunst en geschreven door Frits Gonggrijp.

Persoonlijk kunnen wij deze verontusting niet delen al rijzen er tegen de strekking van dit lezenswaardige artikel wel ernstige bezwaren. Deze tendens blijkt overduidelijk uit de bewoordingen, dat „de behoefte aan een min of meer magische bovennatuurlijke of wetenschappelijk onverklaarde (onverklaarbare...) „miskende” geneeskunst zo groot is, dat... de Nederlandse Volksgezondheidsautoriteiten en de justitie zich hiervan zo scherp bewust zijn geworden, dat in 1965 een staatscommissie (de commissie Peters, d.G.) werd ingesteld met een positieve opdracht”.

Hoewel deze redenering ogenschijnlijk afdoende lijkt, belicht ze toch slechts een uiteindelijk wel zéér scheef gegroeide toestand zonder zich rekenschap te geven van de eigenlijke oorzaak van het ontstaan van dit gedrocht.

*

Met vooruitziende blik heeft de grote Thorbecke — met voor ogen het doel de kwakzalverij tegen te gaan — in 1865 zijn Wet op de uitoefening van de Geneeskunst uitgevaardigd en ter handhaving van haar bepalingen het Staatstoezicht op de Volksgezondheid gecreëerd. Zijn grote fout hierbij — tot heden nog steeds niet door de Overheid hersteld — bestaat hierin, dat aan laatstgenoemde officiële instantie het apparaat om een vuist te maken werd onthouden. Voor alle — later aan de Geneeskundige Hoofd-

32237

Ziehier het postgironummer van de penningmeester van de Vereniging tegen de Kwakzalverij (Amsterdam), die hierop gaarne de contributie over 1968 tegemoet ziet. (Eventueel ook gemeentegiro Amsterdam K 1672). Enige leden hebben hun contributie over 1967 nog niet voldaan! De penningmeester zal die contributies graag zeer spoedig inboeken.

inspectie van de Volksgezondheid opgedragen — aparte onderdelen van de gezondheidszorg (besmettelijke ziekten-, tuberculose-, reumatiekbestrijding, moederschapszorg en kinderhygiëne, om maar enkele te noemen) werd een doeltreffende organisatie opgebouwd onder leiding van een inspecteur in algemene dienst. Het onderdeel „handhaving uitgevaardigde wetten”, waarvoor nota bene het Staatstoezicht in het leven was geroepen, bleef hiervan tot op heden — bewust? — gespeend.

Onlangs het vernietigende rapport van de toenmalige commissie Pekel-

haring, waardoor in 1917 de Overheid als het ware met de neus op dit manco werd gedrukt, ondanks de latere (1946) interne drang om dit hiaat op te vullen en ondanks de duidelijke wenk in deze richting, gepubliceerd in de in 1955 verschenen officiële uitgave „25 jaar Medisch Tuchtrecht”, bleef alles bij het oude. De onmiskenbare waarschuwingen werden niet ter harte genomen... en het kwaad, dat ploegde voort.

*

Wij zijn ervan overtuigd, dat hierin de voornaamste oorzaak moet worden gezocht van het ontstaan van de huidige chaotische toestand op het gebied van de geneeskundige voorziening. De verantwoordelijke autoriteiten hebben het uit de hand lopen van deze materie aan zichzelf te wijten. Maar ze hebben het aan de andere kant — met de Wet in diezelfde hand — ook zelf in de macht een einde te maken aan deze ongezonde toestand, nog wel zonder zich in allerlei commissoriale bochten behoeven te wringen.

Wanneer de Wet van stonde (1865) af aan op doeltreffende wijze zou zijn gehandhaafd zou het aantal wetsovertreders nimmer zo drastisch zijn toegenomen, zou de magische inslag van het Nederlandse volk nimmer in de gelegenheid zijn geweest zich in zo hevige mate te laten verleiden tot bruskieren van de wettelijke bepalingen en zouden talloze patiënten be-

ZIE VOLGENDE BLADZ.

PAGINERING

IN VERBAND met het toenemende aantal onderwerpen dat in ons Maandblad aan de orde komt, hebben wij besloten voortaan de bladzijden te nummeren. Dit vergemakkelijkt naslaan en verwijzingen en zal ook vooral zijn nut bewijzen bij het gebruik van het Maandblad als documentatiemiddel. Een doorlopende paginering van het januarinummer tot het decembernummer is in ons geval de meest praktische oplossing. Men beschouwe dus de bladzijden van het nummer van januari 1968 als te zijn genummerd van 1 tot en met 4; de voorpagina van dit nummer is bladzijde 5, etc.

Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis is KWAKZALVERIJ

VERVOLG VAN VOORPAG.

hoed zijn voor ernstige schade aan hun gezondheid dan wel voor de dood!

Bij systematisch gericht optreden van de officiële instanties, gepaard aan een goede, doelbewust opgezette, voorlichting van het publiek is, naar onze vaste overtuiging, ook nu nog op redelijk korte termijn een afdoende sanering heel wel te bereiken. Dit is niet de weg van de — politiek — minste weerstand, maar bevrijdt de Overheid wél van het hopeloze zoeken naar een — wetenschappelijk nimmer te rechtvaardigen — „wettelijke erkenning van genezers, wier nuttig effect even onmeetbaar is als hun benadering van de geneeskunst mystisch of kwasi-wetenschappelijk”. (Gonggrijp).

In welke zin het advies van de commissie Peters ook uit moge vallen, bij de beoordeling van de waarde door de verantwoordelijke autoriteiten en daarna bij de behandeling door onze Volksvertegenwoordiging moet uit de bus komen, dat het creëren van een officieel apparaat ter handhaving van de wetten een eerste vereiste is.

Voor de Volksgezondheid zal dat de grote winst betekenen, die uit het moeizame beraad van de — omstreden — commissie Peters zal moeten volgen.

A. P. N. de Groot.

- Zie ook op bladz. 7 enige uittreksels uit het artikel van de heer Gonggrijp.

Forse boetes opgelegd

DE KANTONRECHTER in Rotterdam heeft drie directeuren en een procuratiewaarder van farmaceutische groothandels veroordeeld wegens de verkoop van het hormoonpreparaat stilboestrol aan onbevoegden. De 45-jarige directeur F. W. kreeg een boete van f 5000,— en twee maanden hechtenis voorwaardelijk. Een boete van f 2000,— werd opgelegd aan de 45-jarige directeur M. van der H., evenals aan de 34-jarige procuratiewaarder W. L. M. Een boete van f 300,— werd de 37-jarige directeur H. van den E. opgelegd.

De drie groothandels hadden in de jaren 1965 tot 1967 in totaal 20.000 flacons met het hormoonpreparaat stilboestrol (groothandelswaarde f 200.000,—) verkocht, in hoofdzaak aan veehouders, die het voornamelijk gebruikten voor het inspuiten van mestkalveren.

DE VERENIGING „Vrije Gedachte” te Utrecht organiseerde op 17 dec. 1967 een gespreksochtend over het onderwerp: Kwakzalverij. Op verzoek van het bestuurslid van deze debateringsclub, de arts M. Velleman, aan onze Vereniging daarbij een vertegenwoordiger te willen afvaardigen, vonden wij ons lid, de arts J.W.H.D. Uitterdijk, gaarne bereid ons standpunt daarbij nader uiteen te zetten.

Na afloop deelde laatstgenoemde mede, dat de discussies over de problemen rond de kwakzalverij zeer geanimeerd zijn verlopen. De chirurg Koppert heeft in een uitvoerig, goed ge-

documenteerd, pleidooi de kwakzalverij in een scherp daglicht gesteld. Hieraan voegde onze vertegenwoordiger — op de van hem bekende wijze — nog eens het nodige toe. Door andere aanwezigen werd onder meer nog een verhelderend debat gevoerd over het wezen van de Homoeopathie.

Uit al deze besprekingen kwam duidelijk naar voren, dat het punt: Kwakzalverij en zijn bestrijding dermate ingewikkeld is en zodanig in de belangstelling van de aanwezigen staat, dat het gerechtvaardigd geoordeeld werd hieraan in de toekomst meer gericht aandacht te beste-

den. Besloten werd dan ook een serie lezingen te organiseren over verschillende — geselecteerde — onderdelen van dit kwaad voor de volksgezondheid.

Verwacht mag worden, dat onze Vereniging in de gelegenheid zal worden gesteld bij elk van deze onderdelen haar zienswijze mede naar voren te brengen.

Wij willen niet nalaten ons lid, de heer Uitterdijk, dank te betuigen voor zijn aandeel in de gevoerde besprekingen en voor zijn bereidheid onze Vereniging ook in de toekomst bij de nog te voeren discussies te willen vertegenwoordigen.

A. P. N. de Groot.

Tegen de stropers in de parapsychologie

ZELDEN ZULLEN in de Grote Sociëteit te Zwolle zoveel mensen bij elkaar zo intens stil zijn geweest als toen de inspecteur van politie J. W. Gosker uit Arnhem met medewerking van de paragnost „Urkas” het programma „Parapsychologie in de praktijk” voor de Volksuniversiteit verzorgde. Zwolle was gekomen ondanks de gladde wegen. Een bomvolle zaal, waar voortdurend nog stoelen moesten worden bijgesleept.

Aldus begint een verslag in de Prov. Zwolse en Overijsselse Courant over het optreden van ons bestuurslid de heer Gosker, die als altijd weer de „paragnost” ontmaskerde en de nogal verblufte zaal verklaarde, dat alles wat Urkas hen had laten zien één en al bedrog was. Aan het slot van zijn betoog zei de heer Gosker:

„Als Nederlander zijn wij zo uitermate kritisch, behalve op dit punt omdat de mensen liever in het bedrog willen blijven geloven”. De heer Gosker onderstreepte de ernst van deze zaak door op te merken, dat contacten met zgn. paragnosten zelfs tot catastrofale gevolgen hadden geleid, sommige zelfs tot kapotte huwelijken en zelfmoord.

„Indien iemand in wanhoopstoestand verkeert laat die dan raad zoeken bij familieleden, arts of maatschappelijk werker, maar niet bij paranormale kwakzalvers. Een voetbalpool kunnen zij niet goed invullen”, zo besloot inspecteur Gosker. „Een avond met een paragnost voor een hele zaal kan leuke ontspanning zijn, maar laat het nooit tot een privéconsult komen, aldus de heer Gosker, die met deze avond hoopte in Zwolle ertoe te hebben bijgedragen tot ontmaskering van stropers in de parapsychologie.

Pseudo-arts ontmaskerd

DE 21-JARIGE R. E. B. uit Amstelveen heeft bekend zich het vorig jaar ettelijke keren voor arts te hebben uitgegeven. Daarbij heeft hij aan vrouwen gevraagd zich gedeeltelijk uit te kleden. De jongeman deed voorkomen alsof hij een onderzoek moest instellen naar de hygiëne van damesgoed. Hij heeft overigens slechts in enkele gevallen zijn „slachtoffers” weten te overreden. Een vrouw in Katwijk, die de zaak niet vertrouwde, nam het kenteken van de auto van de Amstelveener op en gaf dat aan de politie.

Na een verhoor is de jongeman heen-gezonden.

De meester knipt met zijn vingers

ALS ILLUSTRATIE had men gekozen een foto van Gerard Croiset als magnetiseur. Hij heeft zijn handen gelegd op de slapen van een man. Op de achtergrond zitten patiënten. Uit het onderschrift blijkt dat Croiset circa 320 patiënten per week ontvangt, op vier spreekuren.

„In een grote suite zitten veertig, vijftig mensen, in het midden staat een stoel. Het gaat er gemoedelijk toe, de meester knipt met zijn vingers als na gemiddeld anderhalve minuut handoplegging de volgende patiënt aan de beurt is. In de hoek staat een koffie-automaat.”

DE FOTO vergezelde het artikel over onbevoegde genezers van Frits Gonggrijp in De Telegraaf. De heer Gonggrijp had zich van tevoren ook laten voorlichten door de voorzitter van onze vereniging. De schrijver begon zijn artikel met te wijzen op de merkwaardige tegenstelling, dat terwijl de medische wetenschap zich steeds verder ontwikkelt en harttransplantaties aan de orde van de dag zijn, steeds meer Nederlanders de deur plat lopen bij volledig onbevoegde genezers. Volgens lage schattingen zijn er nu al 80.000 à 100.000 „patiënten” per week, die een beroep doen op beroeps-, semi-beroeps en amateur-„genezers” van allerlei allooi. De veelzeggende aanhalingstekens zijn van de heer Gonggrijp.

Gedweë patiënten

DEZE LIEDEN hebben „de meest gedweë patiënten die men zich kan denken. Zij zitten zonder mopperen in propvolle wachtkamers, tolereren zonder een kik dat zij worden „behandeld” in groeps-scéances. De huisarts zou het bij diezelfde patiënten eens moeten proberen...”

En verder: „Zij kopen jaarlijks voor miljoenen aan tonicums, kruiden, wondermiddelen waarvan vaak vaststaat dat zij niet alleen volkomen onschuldig, maar bovendien volkomen neutraal en even „werkzaam” zijn als een kalktabletje. Soms zijn zij wel schadelijk en wordt er wat tegen ondernomen, maar de markt is zo overvoerd voor wie

haar eenmaal gaat verken- nen, dat er eenvoudig geen beginnen is aan een syste- matische grote schoonmaak tegen waardeloze medicij- nen”.

Onbevoegden in de leer

DE SCHRIJVER van het artikel in De Telegraaf meent dat de onbevoegde genezer profiteert van de menselijke behoefte aan het magische, het irratio- nele. Hij wijst dan op het bestaan van een zaterdag- middag-cursus te Utrecht, waar 132 aspirant-genezers les krijgen in het onbe- voegd uitoefenen van de geneeskunst. Twee vereni- gingen binden een aantal onbevoegden samen, de Nederlandse Werkgroep van Praktizerende Gene- zers en de Federatie van Paranormale en Natuurge-

nezers. De werkgroep heeft in Hilversum haar „hoofd- kantoor”, de Federatie in Amsterdam. Bij de NWP zijn 240 z.g. praktizerende genezers aangesloten, bij de Federatie tachtig. Het orgaan Lichaam en Geest van de NWP zou een op- lage hebben van meer dan 10.000 exemplaren.

De Nederlandse rechters houden rekening met het lidmaatschap van de orga- nisaties „die met enig suc- ces proberen om de althans op bona fide wijze werken- de genezers samen te bun- delen”.

Kennelijk is deze be- wering afkomstig van de heer K. T. van der Plaats, een oud-Indischman, di- recteur van de NWP, die de heer Gonggrijp een groot aantal gegevens verstrekke. In zijn alge- meenheid gaat de bewe- ring als zouden rechters rekening houden met het lidmaatschap van de NWP stellig niet op: recente verslagen van rechtszittingen, in ons Maandblad gepubliceerd spreken wel een andere taal! Gelukkig!

VERVOLG VOLGENDE BLZ.

De dokter opbellen

HET WEEKBLAD De Prinses heeft iets over gebedsgenezing gepubli- ceerd. Een vragenstelster richtte zich tot de predikant, die de lezers van De Prinses pleegt in te lichten. Mevr. De K. te G. schreef dat 80 pct van de zieken ziek is geworden door allerlei slechte gewoonten.

Ziehier het antwoord:

Natuurlijk mevrouw, valt het niet te ontkennen, dat slechte gewoontes veel met ziekte te maken hebben. Wie denkt dan niet aan roken en drinken. Maar om dit cijfer te noemen, gaat ons wel wat te ver. Het is trouwens ook een bijzonder ingewikkeld pro- bleem, waar dominees nu bepaald niet veel zinnigs over kunnen zeggen. Want hierbij moeten we zeker niet vergeten, dat er een verband is tus- sen onze beschaving en allerlei kwa-

Hoe herkent men de kwakzalver?

HOE HERKENT MEN de Kwakzalver? vraagt het Reuma Bulletin, contactor- gaan van het Het Nationaal Reuma- fonds zich af. En het Bulletin verstrekt zijn lezers het volgende duidelijke ant- woord:

„Zalver” betekent genezer en „kwak” is de roep van een eend.

Daarom is een kwakzalver iemand, die voorgeeft te kunnen genezen en zijn gebrek aan kennis met luidruch- tige beweringen tracht te verdoezelen.

len. Men spreekt niet voor niets over beschavingsziektes! Dat u verder schrijft, dat alle beloften uit de Bijbel ons gelden, heeft tot op zekere hoog- te onze instemming. Maar zeker, dat daaronder ook hoort, dat je de dokter moet opbellen, als er ziekte is.

Hier volgen de vijf eenvoudige aan- wijzingen om een kwakzalver te her- kennen.

1. Hij maakt meestal gebruik van speciale en geheime apparatuur of formules, die naar hij beweert ge- nezing zullen brengen.
2. In advertenties gebruikt hij attes- ten en getuigenissen om zijn be- weringen te staven.
3. Hij roept luid om medisch onder- zoek en erkenning van zijn metho- den.
4. Hij beweert dat medici hem ver- volgen en belasteren en zijn con- currentie vrezen.
5. Hij vertelt u dat heelkunde, medi- cijnen en röntgenbehandeling meer kwaad dan goed doen.

DE SCHRIJVER van het artikel in De Telegraaf wijst ook nog op het bestaan van de staatscommissie-Peters en bespreekt de mogelijkheden van een wettelijke erkenning van bepaalde categorieën „genezers”. En hij tekent er bij aan:

Het gevaar dat de wettelijke erkenning een nog groter aantal mensen met een min of meer „magische” instelling ten opzichte van de geneeskunst naar de meestal medisch volkomen ongeschoolde genezer zal lokken is bepaald niet denkbeeldig.

Wij zouden hier nog bij aan toe willen voegen, dat wij er niet van overtuigd zijn dat „steeds meer Nederlanders” de deur plat lopen bij onbevoegde genezers. De heer K. T. van der Plaats heeft nog een aantal cijfers gegeven over het aantal patiënten van NWP-leden en van niet door de NWP „gecontroleerde” (aanhalingstekens van ons, Red. M. t. d. K.) genezers.

Maar uiteraard heeft de heer Van der Plaats er, nu de commissie-Peters aan het werk is, alle belang bij om de plaats, die de onbevoegde genezer inneemt zoveel mogelijk op te blazen. In dit verband zou het toch wel goed zijn, wanneer er eens haast werd gemaakt met een wetenschappelijk onderzoek naar de motieven van de kwakzalverij — de behoefte aan het irrationele, het magische? — en naar de omvang er van.

Uit het artikel van de heer Gonggrijp blijkt ook hoe voos het argument van de „genezerikken” is, dat zij „doen wat de overbelaste huisarts moet nalaten; wij geven de patiënten onze directe zorg en toewijding”. Want: groepsbehandeling is schering en inslag, „de mensen leggen hun geloof en vertrouwen willig aan de voeten van een handoplegger, een magnetiseur die zegt hen met een serie handelingen van elk nog geen minuut te kunnen genezen”.

(Men leze ook het hoofdartikel op de voorpagina van dit nummer).

Gevaarlijke praktijken met naalden

De 58-jarige Sake C. Hazewindus, over wiens praktijken in Zeeland men al eerder in de kolommen van ons Maandblad heeft kunnen lezen (zie het Maandblad van februari en oktober 1967) is te Middelburg veroordeeld tot tien boetes van vijftig gulden. In één geval had Hazewindus een long-perforatie veroorzaakt met zijn magnetische naalden. Zijn patiënt beland-

de in het ziekenhuis. Een dubbelzijdige perforatie met de naalden had de dood betekend, aldus dr. Lelie, waarnemend inspecteur voor de volksgezondheid in Zeeland. De in Breda woonachtige 58-jarige „heilpraktiker-magnetiseur” gaf te kennen zijn werk te zien „als een opdracht vanuit een hogere wereld”...

INDEX 1967

De cijfers hebben betrekking op de nummers van de in 1967 verschenen maandbladen.	Homoeopathie I, II en III door A.P.N. de Groot	2, 3, 4	Onbevoegden, Poging de - te verdedigen	2
A., Frans -, tanden-kwaker	10	Hoofdinspecteur voor geest. volksgezondheid, Brief aan -	5	Opus 13 (David Berglas op tv)
Advertentie: stip tegen wagenziekte	2	Hormoonpreparaten	3	Ouderling en kwakzalver
Aflossing van de wacht Afrika, Jong - tegen de kwakzalverij	5	Huidziekte	3	Overspel, geestelijk -
Aquarium-geneesmiddelen	10	Hypnose doer winkeldief	9	Paramedische beroepen
Aspirine, waarschuwing tegen -	4	Hypnose-experiment	10	Paranormale bemoeienis
Astrologen	8	Hypnose op tv	5, 6, 7, 8, 12	Paulissen, M.
Benevoli, „Prof” (Van der Bauwede)	2	Hypnose-perikelen	8	Pijlstaartolie
Berglas, David	2	Index 1966	2	Protest tegen Opus 13
Illusionist (Opus 13)	4, 5, 6, 7, 11	Jaarverslag over 1966	5	Provo
Bijgeloof	11	Jacobson, mr. J. D.	2, 8	Pseudo-arts
Boering, C.	8	Kaalhoofdigheid	5	Publicaties van Vereniging aangekondigd
psychometrist, Zaandam	8	Kalenderactie	2	Reclame op tv voor geneesmiddelen
Bor, C. van de - „genezer” te Nijkerk	4	Kalenderactie	12	Reclame: strip tegen wagenziekte
Bourgignon	1	Kalveren ingespoten	3, 6	Rhine, Prof.
Fransse kwakzalver	1	Kankergezwellen in rechtsorde	9	Rijssens klokkenmysterie
Bout, kwakzalver te Egmond aan Zee	12	Kastanjes van Van Hall	10	Rijssens klokkenmysterie
Briefwisseling over notaris bij Opus 13	7, 12	Katwijkse kwakzalver	7	Roose van Jericho
Buikklachten	4	Klokkenmysterie te Rijssen	9, 11	Schweickhardt, H. W. schilderij kwakzalver
Cactusslijm	9	KOAGG	5	Simplicia
Christen en magnetiseur	2	Koffiedikkijker	11	Smit, J. J., gebedsgenezer en magnetiseur, Voorburg
Colleges over kwakzalverij	2, 3, 4, 7, 8	Kraaltjes om de hals	1	Snoepgoedachtige geneesmiddelen
Croiset, Gerard	2, 3, 4, 7, 8	Kratz, Gunter	4	Spoken, geloof in -
Dag van de verpleging	6	Duitse heilpraktiker	4	Stichting in plaats van vereniging?
Dagboekantier (H.A.A.R. Knap)	9	Kruidenthuis Holland (W. van de Moosdijk)	10	Stilbustrol (hormoonpreparaat)
Dierproeven	11	Kruseman, mr. G. E.	2, 11	Stolk, M. A. magnetiseur, Rhenen
Domheid, pillen tegen	9	Kwakzalverij, geschiedenis	1	Stralingsapparaten
Dooren, W. J. van - kruidenadviseur, Eindhoven	6, 10	Kwakzalver als kermisfiguur (schilderij)	8, 9	Suggestieve technieken
Drukkersjubileum Systema	9	Kwakzalversrecepten	12	Tv-film over Croiset
Fluor	4	Ledenvergadering - agenda	5, 12	Uitdijdk, D.
Gebedsgenezers	2, 6, 10	Leugemors, Herman K. helderziende, Apeldoorn	7	Vacupan
Geldmiddelen	5, 12	Liefdespil Pharao	9	Veelwijverij
Geheime geneesmiddelen	1	Lucilius over astrologen	8	Veeman, homoeopaat, Leeuwarden, Franeker
Gerda, Dikke - viel af	1	Maagzweer	4	Vermageringsmiddelen
Gewrichten smeren	1	Maasbach, Johan gebedsgenezer	10	Vleugels, Carolus alias prof. Wings
Groot, A.P.N. de - Portret van -	1, 2, 3, 4, 6, 8	Majafr (J. Frankenhuis)	6	Voorgevoelensdienst
Haarmiddel	9	Massagekussens	10	Wagenziekte, strip tegen -
Hanusen, Erik Jan astroloog van Hitler	8	Monopolie in geneeskunst	9	West, Donald - boek: Paranormale verschijnselen
Harvard Haarinstituut	5	Mocsdijk, W. van de kruiden-„dokter” te Eindhoven, Casteren	1, 10	Witgeest, S. Het Nieuw Toneel der Konsten
Hazewindus, Sake C. „heilpraktiker”, Breda	2, 10	Motieven - in de Ver. Staten	6	Witgeest, S. Het Nieuw Toneel der Konsten
- Oliekuur voorgeschreven	2	Mulder, Mini spiritliste, Bussum	3	Wodka als geneesmiddel
Heijermans, H. L., arts	7	Nieuwe Jaar, Het - Nieuw Toneel der Konsten	1	Z. W. M., kruiden-„dokter”, Voorschoten
Hoekendijk, Ben gebedsgenezer	6	Het -, door S. Witgeest	12	Zenerkaarten (prof. Rhine)
		Notaris Van Erp bij Opus 13	7, 12	
		Occultisme	10	

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, **Arts** te Hilversum, **Voorzitter**; E. Mijnaerends, **Tandarts** te Amsterdam; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, **Secretaresse**; L. Brest te Amsterdam, **Penningmeester**; Mr. J. E. Goudsmit, **Kantonrechter** te Haarlem; J. J. Aukema, **Dierenarts** te Steenwijk; Mr. J. D. van den Berg, **Rechter** te Arnhem; J. E. Buiters, **Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid** te Zwolle; P. L. Stal, **Arts** te 's-Gravenhage; J. van Baak, **Dermatoloog** te Utrecht; J. M. de Haas, **Tandarts** te Heemstede; mej. drs. P. H. van Marle, **Apotheker** te 's-Gravenhage; J. W. Gosker, **Inspecteur van Politie** te Arnhem; J. Noord te Amsterdam.

Lidmaatschap van de Vereniging incl. Maandblad min. f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekersassistenten en kraamverzorgsters f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, A'dam-Z. Postgiro van de Ver. 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

DRUKKERIJ SYSTEMA N.V.
Amsterdam

BLZ. 8

Abonnement per jaar franco per post bij vooruitbet. f 7,50, voor studenten, verpleegsters, arts-, tandarts- en apothekersassistenten en kraamverzorgsters ..... f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum.